

HOTĂRÂREA CURȚII

DIN 5 FEBRUARIE 1963¹

**Cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, în temeiul articolului 177 din
Tratatul CEE, formulată de Tariefcommissie din Amsterdam, la 16 august 1962, în
litigiul între**

**N.V. ALGEMENE TRANSPORT- EN EXPEDITIE ONDERNEMING
VAN GEND & LOOS**

și

Nederlandse Administratie der Belastingen (Administrația fiscală olandeză)

Cauza 26/62

În cauza 26/62,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 alineatul (1) litera (a) și alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, de către Tariefcommissie, tribunalul administrativ olandez care se pronunță în ultimă instanță asupra acțiunilor contencioase în materie fiscală, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața instanței menționate,

între

**societatea N.V. ALGEMENE TRANSPORT - EN EXPEDITIE ONDERNEMING
VAN GEND & LOOS**, cu sediul la Utrecht, reprezentată de Maître H. G. Stibbe și
Maître L.F.D. ter Kuile, avocați la Amsterdam, cu domiciliul ales în Luxemburg, la
Consulatul General al Țărilor de Jos

și

**NEDERLANDSE ADMINISTRATIE DER BELASTINGEN (Administrația fiscală
olandeză)**, reprezentată de inspectorul responsabil cu drepturile de import și accizele din
Zaandam, cu domiciliul ales în Luxemburg, la Ambasada Țărilor de Jos,

a unei hotărâri preliminare cu privire la următoarele întrebări:

1. Dacă articolul 12 din Tratatul CEE are efect direct pe teritoriul statelor membre, cu alte cuvinte, dacă justițiabilii pot invoca, pe baza acestui articol, drepturi individuale pe care instanțele trebuie să le protejeze.
2. În cazul unui răspuns afirmativ la această întrebare, dacă aplicarea unui drept de import de 8% la importul în Țările de Jos de uree-formaldehidă provenind din

¹ Limba de procedură: olandeza.

Republica Federală Germania, de către reclamanta în acțiunea principală reprezintă o majorare ilicită, în sensul articolului 12 din Tratatul CEE sau dacă, în acest caz, este vorba de o modificare rezonabilă a dreptului de import aplicabil până la 1 martie 1960, care, deși reprezintă o majorare din punct de vedere aritmetic, nu trebuie să fie considerată interzisă, în sensul articolului 12.

CURTEA,

constituită din: A. M. Donner, președinte, L. Delvaux și R. Rossi, președinți de cameră, O. Riese, Ch. L. Hammes (raportor), A. Trabucchi și R. Lecourt, judecători,

avocat general: K. Roemer
grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

I – Cu privire la procedură

Nu se ridică nici o obiecție în legătură cu validitatea procedurii pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, introduse în fața Curții în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE de către Tariefcommissie, instanță, în sensul acestui articol.

De asemenea, nu există temeii pentru care Curtea să ridice din oficiu obiecții în legătură cu această cerere

II – Cu privire la prima întrebare

A – CU PRIVIRE LA COMPETENȚA CURȚII

Guvernul olandez și Guvernul belgian contestă competența Curții, pe motiv că în speță nu este vorba de o cerere privind interpretarea, ci privind aplicarea tratatului, în contextul dreptului constituțional al Țărilor de Jos.

În special, Curtea nu este competentă să se pronunțe, după caz, asupra supremației prevederilor din Tratatul CEE asupra legislației olandeze sau asupra altor acorduri încheiate de Țările de Jos și încorporate în dreptul național olandez; soluționarea acestei probleme este de competența exclusivă a instanțelor naționale, sub rezerva introducerii unei căi de atac, în conformitate cu dispozițiile prevăzute la articolele 169 și 170 din tratat.

Având în vedere, cu toate acestea, că în speță Curții nu i se solicită să se pronunțe asupra aplicării tratatului în conformitate cu principiile dreptului intern olandez, fapt care rămâne de competența instanțelor naționale, ci i se cere în mod exclusiv, în conformitate

cu articolul 177 litera (a) din tratat, să interpreteze domeniul de aplicare al articolului 12 din acest tratat, în contextul dreptului comunitar și sub aspectul efectului său asupra persoanelor de drept privat.

Acest motiv nu are, prin urmare, temei legal.

Guvernul belgian invocă în continuare incompetența Curții, pe motiv că răspunsul pe care aceasta l-ar putea da la prima întrebare adresată de Tariefcommissie nu ar fi relevant pentru soluționarea litigiului supus acestei instanțe;

Pentru a-i conferi competență Curții în speță este necesar și suficient să reiasă cu claritate că întrebarea adresată Curții vizează interpretarea tratatului.

Argumentele care au determinat alegerea întrebărilor de către instanța națională, precum și importanța pe care aceasta o acordă respectivelor întrebări, în cadrul litigiului supus judecății, nu fac obiectul aprecierii Curții.

Din formularea întrebărilor adresate reiese că acestea se referă la interpretarea tratatului.

În consecință, aceste întrebări sunt de competența Curții.

Prin urmare, și acest motiv este nefondat.

B – CU PRIVIRE LA FOND

Prima întrebare adresată de Tariefcommissie este dacă articolul 12 din tratat are efect direct în dreptul intern, în sensul că resortisanții statelor membre pot să invoce, în temeiul acestui articol, drepturi pe care instanțele naționale trebuie să le protejeze.

Pentru a ști dacă prevederile unui tratat internațional au un domeniu de aplicare atât de larg, este necesar să se aibă în vedere spiritul, cadrul general și formularea acestor prevederi.

Obiectivul Tratatului CEE, care este instituirea unei piețe comune, a cărei funcționare este de interes direct pentru justițiabilii din Comunitate, implică faptul că acest tratat este mai mult decât un acord care dă naștere doar unor obligații reciproce între statele contractante.

Această concepție este confirmată de preambulul tratatului, care nu menționează numai guvernele, ci și popoarele, precum și, în mod concret, de înființarea de instituții dotate cu drepturi suverane, a căror exercitare afectează atât statele membre, cât și cetățenii acestora.

Trebuie remarcat, de asemenea, că resortisanții statelor care fac parte din Comunitate sunt chemați să colaboreze, prin intermediul Parlamentului European și al Comitetului Economic și Social, pentru buna funcționare a acestei Comunități.

De asemenea, misiunea Curții de Justiție, în temeiul articolului 177, al cărui scop este de a asigura interpretarea uniformă a tratatului de către instanțele naționale, confirmă faptul că statele au recunoscut dreptului comunitar o autoritate care poate fi invocată de resortisanții lor în fața acestor instanțe.

Din această stare de lucruri se poate concluziona că această Comunitate constituie o nouă ordine juridică de drept internațional, în favoarea căreia statele și-au limitat drepturile suverane, chiar dacă într-un număr limitat de domenii, și ale cărei subiecte sunt nu numai statele membre, ci și resortisanții acestora.

Independent de legislația statelor membre, dreptul comunitar nu creează doar obligații în sarcina persoanelor de drept privat, ci are și scopul de a le conferi drepturi care intră în patrimoniul lor juridic.

Aceste drepturi iau naștere nu numai atunci când sunt acordate în mod expres prin tratat, ci și prin obligațiile pe care tratatul le impune într-un mod bine definit atât persoanelor de drept privat, cât și statelor membre și instituțiilor comunitare.

În ceea ce privește cadrul general al tratatului în materie de drepturi vamale și taxe cu efect echivalent, trebuie subliniat că articolul 9, potrivit căruia Comunitatea este fondată pe o uniune vamală, cuprinde ca regulă esențială interzicerea acestor drepturi și taxe.

Această prevedere se află la începutul părții din tratat care definește „fundamentele Comunității” și este aplicată și explicată de articolul 12.

Textul articolului 12 conține o interdicție clară și necondițională, care nu este o obligație de a face, ci de a nu face.

Această obligație nu este însoțită de nicio rezervă din partea statelor membre, prin care punerea sa în aplicare să fie condiționată de un act pozitiv de drept intern.

Prin însăși natura sa, această interdicție produce efecte directe în raporturile juridice dintre statele membre și justițiabilii acestora.

Punerea în aplicare a articolului 12 nu necesită nicio intervenție legislativă din partea statelor.

Potrivit acestui articol, desemnarea statelor membre ca subiecte ale obligației de a se abține nu implică și faptul că resortisanții acestora nu pot fi beneficiarii acestei obligații.

De asemenea, argumentul întemeiat pe articolele 169 și 170 din tratat, pe care l-au invocat cele trei guverne care au prezentat observații Curții în memoriile lor, se dovedește a fi nefondat.

Într-adevăr, faptul că tratatul, în articolele menționate anterior, permite Comisiei și statelor membre să sesizeze Curtea despre fapta unui stat care nu și-a îndeplinit obligațiile nu înseamnă că persoanele de drept privat nu pot invoca aceste obligații, după caz, în fața unei instanțe naționale, precum și faptul că tratatul pune la dispoziția Comisiei modalități prin care să asigure respectarea obligațiilor impuse persoanelor plătitoare de impozit, nu exclude posibilitatea invocării unei încălcări a acestor obligații, în cazul unor litigii între persoanele de drept privat în fața unei instanțe naționale.

O limitare a garanțiilor doar la procedurile prevăzute la articolele 169 și 170, împotriva unei încălcări a articolului 12 de către statele membre, ar înlătura orice protecție juridică directă a drepturilor individuale ale resortisanților acestora.

Recurgerea la procedura prevăzută de aceste articole riscă să fie ineficace, în cazul în care aceasta intervine după punerea în aplicare a unei decizii naționale care a fost adaptată cu nerespectarea prevederilor tratatului.

Vigilența persoanelor de drept privat interesate de protejarea drepturilor acestora presupune un control eficient, care se adaugă controlului încredințat prin articolele 169 și 170 Comisiei și statelor membre.

Din considerentele de mai sus rezultă că, în conformitate cu spiritul, cadrul general și textul tratatului, articolul 12 trebuie să fie interpretat ca producând efecte directe și dând naștere unor drepturi individuale pe care instanțele naționale trebuie să le protejeze.

III – Cu privire la a doua întrebare

A – CU PRIVIRE LA COMPETENȚA CURȚII

necesite, pentru a se putea da un răspuns, examinarea de către Curte a clasificării tarifare pentru ureea-formaldehidă importată în Țările de Jos, clasificare în legătură cu care Van Gend & Loos și inspectorul responsabil cu drepturile de import și accize din Zaandam au păreri divergente cu privire la „Tariefbesluit” din 1947.

În mod clar, întrebarea nu presupune interpretarea tratatului, ci se referă la un caz de aplicare a legislației vamale olandeze la clasificarea a aminoplastelor, ceea ce nu intră în competența atribuită Curții de Justiție a Comunităților Europene de articolul 177 litera (a).

În consecință, cererea formulată de Tariefcommissie depășește competența Curții.

Cu toate acestea, sensul real al întrebării adresate de Tariefcommissie este de a ști dacă, în drept, o majorare efectivă a drepturilor vamale percepute pentru un anumit produs și care ar rezulta nu dintr-o majorare a tarifului, ci dintr-o nouă clasificare a produsului, în urma modificării descrierii tarifare a acestuia, contravine interdicției prevăzute la articolul 12 din tratat.

Privită din acest punct de vedere, întrebarea adresată vizează o interpretare a acestei dispoziții din tratat și, în special, a semnificației ce trebuie atribuită noțiunii de drepturi aplicate înainte de intrarea în vigoare a tratatului.

În consecință, Curtea este competentă să răspundă la această întrebare.

B – CU PRIVIRE LA FOND

Din formularea și cadrul general al articolului 12 din tratat rezultă că, pentru a constata dacă drepturile vamale sau taxele cu efect echivalent au fost majorate cu nerespectarea interdicției prevăzute de acest articol, trebuie să se ia în considerare drepturile și taxele aplicate în mod efectiv la data intrării în vigoare a tratatului.

De asemenea, în ceea ce privește interdicția prevăzută la articolul 12 din tratat, o astfel de majorare ilegală poate rezulta atât dintr-o revizuire a tarifului, care ar avea drept consecință clasificarea produsului la o poziție cu un nivel de taxare mai ridicat, cât și dintr-o majorare propriu-zisă a ratei dreptului vamal.

Este mai puțin important să se știe în ce mod a survenit majorarea drepturilor vamale, în situația în care, în același stat membru, același produs a fost supus unei rate a dreptului mai mare după intrarea în vigoare a tratatului.

Aplicarea articolului 12, în conformitate cu interpretarea dată anterior, este de competența instanței naționale, care trebuie să cerceteze dacă produsul pentru care se percep drepturi vamale, în cazul de față ureea-formaldehidă provenind din Republica Federală Germania, este supus, în temeiul măsurilor vamale intrate în vigoare în Țările de Jos, unui drept de import mai mare decât cel aplicat produsului la 1 ianuarie 1958.

Curtea nu este competentă să verifice în această privință temeinicia afirmațiilor contradictorii care i-au fost prezentate în cursul procedurii, ci trebuie să le lase la aprecierea instanțelor naționale.

IV – Cu privire la cheltuielile de judecată

Întrucât cheltuielile efectuate de Comisia CEE și de statele membre, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări;

întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental ridicat în cursul acțiunii pendinte în fața lui Tariefcommissie; întrucât este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;

după raportul judecătorului raportor;

după ascultarea observațiilor orale prezentate de reclamanta în acțiunea principală și de Comisia CEE;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere articolele 9, 12, 14, 169, 170 și 177 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene;

având în vedere Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Comunității Economice Europene;

având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunităților Europene,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Tariefcommissie prin decizia din 16 august 1962 pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, hotărăște:

- 1) **Articolul 12 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene produce efecte directe și creează pentru justițiabili drepturi individuale pe care instanțele naționale trebuie să le protejeze.**
- 2) **Pentru a constata dacă drepturile vamale sau taxele cu efect echivalent au fost majorate cu nerespectarea interdicției prevăzute la articolul 12 din tratat, trebuie să se ia în considerare drepturile și taxele aplicate în mod efectiv de statul membru în cauză la data intrării în vigoare a tratatului.**
O astfel de majorare poate să rezulte atât dintr-o revizuire a tarifului, care ar avea drept consecință clasificarea produsului la o poziție cu un nivel de taxare mai ridicat, cât și dintr-o majorare a ratei dreptului vamal aplicat.
- 3) **Este de competența lui Tariefcommissie să se pronunțe asupra cheltuielilor de judecată în această procedură.**

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 5 februarie 1963.

Donner	Delvaux	Rossi	
Riese	Hammes	Trabucchi	Lecourt
Grefier		Președinte	
A. Van Houtte		A. M. Donner	